Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Sørensen, Rasmus.
Titel | Title:	Ansgarius eller en kort eenfoldig Historie, for Børn og Almue, om Christendommens første Indførelse iblandt vore hedenske Forfædre.
Udgavebetegnelse | Edition Statement:	2. Oplag.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kbh., 1826
Fysiske størrelse | Physical extent:	16 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

PUBLIC DOMAIN

Rasmus Sørensen

*

Ansgarius

*

2. opl. 1826

342-248

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 34 II 8°

1 1 34 2 8 01959 4

+REX

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Ansgarius

eller

en kort eenfoldig Historie, for Børn og Almue, om Christendommens første Indførelse

iblandt

vore hedenske Forfædre.

Andet Oplag.

Kjøbenhavn.

Trykt hos C. Græbe.

1826.

№ 18

Dm. 14 Mai 1826.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Vilde Hedninger vare vore danske Forfædre i lang Tid, og før 826 Aar efter Christi Fødsel var Guds Ord ikke hørt her tillands, men netop dette Aar kom der en Christen = Prædikant til Danmark og forkyndte vor Frelsers Evangelium, og denne Prædikants Navn var Ansgarius. Han var først Munk, det er een af dem, der den Gang holdtes til Bogen og oplærtes til at forkynde Guds Ord for Andre, og Frankerige var hans Fædreneland, der var han i et Kloster, som hed Corvei, thi Klostere vare Munkenes Skoler. Nu var denne Ansgarius, i hans Drenge = Aar og Opvæxt, en grumme vild og letsindig Spøgefugl, som letnemme Drenge, især naar de

ere Franskmænd, gierne pleie van; men saa drømte han en Nat, at hans afdøde Moder kom forbi ham et Sted, hvor han stod i Dynd og kunde ingen Vegne komme. Hun kom ikke ene, men i Følge med mange mange hvidtklædte Qvinder, som gik paa en yndig Blomstervei, og foran gik en himmelsk pyntet Frue, som han troede var Jesu Moder, Maria; hun siger til ham: har Du Lyst at komme til din Moder? — Ja, siger han, maatte jeg kun det! — Men, sagde hun saa, Du skal forsage al Verdens syndige Leeg og Spøg og holde Dig til vor Herre; thi ellers kommer Du aldrig til Din Moder. Derpaa vaagnede han, lod Vildskab fare, blev alvorlig, læste og bad flittig. Dog gik det hermed, som man vel kan tænke, han glemte snart den Drøm, blev letsindig igjen og lod Bogen ligge. Nu regjerede der paa samme Tid en Keiser over baade Frankerig og Tydskland samt over mange Lande sønden for i Italien og Spanien, hans Navn var Carl den Store, thi han var stor og mægtig tilgavns, glimrende i Pragt og Herlighed, var en stor Krigshelt, men ogsaa den, der sørgede for at udbrede Guds Ord i det nordlige Tydskland, hvor Folk endnu den Gang vare Hedninger, ligesom her, men i de sydlige

og vestlige af hans Lande, ligesom og over i Engelland, var Christendom udbredt længe før den Tid, og derfra, nemlig især fra Engelland, udgik kraftige Prædikanter til Tydskland. Men nu igjen om Ansgarius at tale, saa havde han da og seet den store Keiser, og tænkt, at han i sin Stads og Herlighed dog ret var at ansee som en Gud paa Jorden; men kort efter døde Keiseren, og da faldt Ansgarius paa andre Tanker: Ak, tænkte han da, er han, den store Carl, nu død! saa er og Alting her paa Jorden kun reent Skygge, Støv og Skarn, og hvad skal der vel blive af vore arme, syndige Sjele, naar vi døe, og slet Intet kan føre med os af denne Jords forfængelige Herlighed? Under saadanne Tanker kom han sin Drøm og den Formaning ihu, som han havde forglemt, og blev alvorlig igjen, og kort derefter traf det sig, at han fik en nye Drøm, hvori han henryktes ind i Himlen og saae al Himmeriges Glæde, hvor Christi Apostler og alle Helgene frydede sig i Guds Herligheds Lys, og han hørte en Engels Røst, som sagde til ham: Gak bort og forkynd Hedninger Guds Ord, kom saa igien og nyd Glæden med Guds Helgene! — Nu skal der rigtig nok i samme Tid have været en Biskop Ebbe fra Franke-

rige herinde i Danmark og prædiket Christendom, og han var ikke ung og stærk nok til saa besværligt og voveligt et Arbeide, men dog opmuntrede han Keiser Ludvig, som var den store Carls Søn og Eftermand, til at sende nye Prædikanter herind i hans Sted, og haabede altid, at Guds Ord vilde bære megen Frugt i Danmark. Og saa underlig føier vor Herre det nu, at en Konge i Jylland, som hed Harald Klak, tyer med et stort Følgeskab af Kæmper til Keiser Ludvig, og beder om hans Hjælp og Beskyttelse imod de Fiender her i Danmark, som havde forjaget ham fra sit Rige; thi her var paa den Tid kun Vold og Forstyrrelse i hele Landet. Men til den Begjering sagde Keiser Ludvig ikke Ja, førend Harald med Følgeskab havde begvemmet sig til at modtage christelig Troe og Daab og tilmed lovet, at tage alle de Prædikanter med til Danmark, som Keiseren kunde sende. Men hvor fandt han nu Apostler, som turde vove deres Liv for Guds Riges Skyld, og fortrøste sig alene paa deres Frelsers usynlige Beskjermelse; thi det var ligefrem, at Harald ikke kunde give dem nogen Beskyttelse, aldenstund han ikke kunde beskytte sig selv. Vel holdt Keiseren nu er stort Thing i Ingelheim, saaledes hed det

Slot, som laae ved en Strøm, der kaldes Maints, hvor han den Tid boede, og her spurgte han alle de forsamlede Biskoper, Præster og Prædikanter, om Nogen af dem turde vove at reise med den nu døbte Kong Harald til Danmark og lære de vilde Hedninger Guds Evangelium? — Men der var ikke en Eneste af dem alle, der havde Gud saa kjær, at han turde love det. Men til al Lykke var Ansgarius bleven forflyttet fra Frankrige til et Kloster i Tydskland nær herind mod Holsteen, det var et nyt Kloster, det blev kaldt Corvei, ligesom det gamle hed, hvorfra han kom, og nu var just Forstanderen fra det nye Kloster tilstæde ved Thinget, hvorpaa han, da Alle taug til Keiserens Spørgsmaal, traadte frem, talede og sagde: Da kjender jeg en Munk, som baade er dygtig til at lære Andre Guds Ord og har stor Lyst og hellig Villie til at gaae i de gamle Apostlers Fodspor, og det tør jeg frit sige, dersom han ikke vover dette farlige Ærinde, da vover det vist Ingen. Lad os da høre hans Svar herpaa, sagde Keiseren. Og Ansgarius blev nu hentet frem, han traadte frimodig for Keiseren og sagde strax Ja, han vilde reise.

Men det skal vi slet ikke troe, at han

reiser afsted uden nogen Frygt og Fristelse, nei nu først da han har givet sit Løvte til at udføre hvad han havde drømt om og længtes efter, komme de bange Tanker og mange Bekymringer op i hans Hjerte og hertil alle hans Venners og Klosterbrødres Bebreidelser og Spot; thi de skammede ham ud allesammen og sagde, om ham ikke var klogere, end at gaae bort fra glade, kronede Dage, og reise ud blandt tyranniske Hedninger og lade sig pine og ihjelslaae for Ingenting, ja de plagede ham baade ved Spot og Formaning saalænge, til han reent forlod alle Mennesker, og gik ud i en afsides Vraae, hvor han læste og bad til Gud i Løndom om hans Naade og Styrke til at opfylde sit Løvte. Og Gud bønhørte hans fromme Bøn, styrkede hans bange Sjel og sendte ham een af hans gode Venner ud til ham der, hvor han gik og kæmpede mod sig selv. Denne Ven lovede at følge ham til Danmark, at dele al Fare og Byrde med ham som en sand Broder i Christo, og hans Navn var Aubert. Saa glad blev nu Ansgarius, at Ingen kan beskrive hans Glæde. Haand i Haand udvandrede da i Guds Navn Ansgarius og Aubert med Kong Harald til Danmark. Men der de naaede Holsteen

maatte de skytte sig selv, thi Harald og hans Kæmper søgte til det Fristed, Keiseren havde givet dem at tye til, saasnart de bleve overvundne i Danmark. Men Gud var med dem og gav dem Kraft og Frimodighed til at præke saaledes, at mange Hedninger baade i Sønder- og Nørre-Jylland lode sig omvende og døbe, og af dem tog de overalt de Letnemmeste til Medhjælpere, som skulde lære Andre igjen, ligesom de ogsaa modtog endeel hedenske Børn fra Kong Harald, hvilke de oplærte og skikkede, som de efterhaanden bleve vorne, siden ud, hist og her trindt i Riget, til at forkynde Guds Riges Evangelium. Men snart døde, til stor Sorg for Ansgarius, hans troe Ven og Broder, Aubert. Dog mere bange er Ansgarius derefter ikke, end at han alene reiser til Sverrig, og prædiker og døber der som her. Derover forundrede sig nu alle Folk storligen, og Keiser Ludvig gjorde ham, til Løn, for hans Mod og Møie, til Biskop i Hamborg, hvor han da fik fast Boepæl og Underholdning, og rigtignok kom han og saavidt med det begyndte Stift, at han fik stiftet baade Kirke og Skole i Byen, og Alting tegner sig herligt for ham; men saa, uden han veed et Ord deraf, kommer der kort

derpaa en stor Trop af danske Søerøvere, som seiler ind til Hamborg, gaaer i Land, brænder Kirken og Byen af og plyndre, saa stærkt de kan, i denne Forstyrrelse. Ansgarius slap dog, Gud skee Lov, derfra med Livet, men maatte flygte til Klosteret, Corvei, hvor han fik den Tidende, at Keiser Ludvig, hans troe Forsørger, var død, og hertil kom endnu det Smertens Budskab, at hans christne Venners Huse i Sverrig vare brændte og de selv nøgne udjagede — ja den fromme Mands Sorg og Trængsel var da stor fra alle Sider. Men han forlod sig paa Herren med fast Haab, og ingen Nød mægtede at bringe ham fra at følge Guds Kald; han vankede kort derefter omkring i Danmark paa nye og prækede som før, indtil vor Herre styrede det saa vel for ham, at han blev ophøiet til ypperste Bisp i Bremen, som ligger 12 Mile paa hiin Side Hamborg. Nu kunde han da saa meget godt have levet i Fred og Rolighed, og reent have forladt Danmark; men det vilde han ikke, han gik selv til den danske Kong Erik eller Harek, hvad det var han hed, som i de Dage var kommen til Magt i Riget, og talte saa længe og saa godt for ham, at han siger reent ud: Aldrig har

jeg hørt et saa forstandigt og herligt Menneske at tale, som Ansgarius er. Derfor føiede han og Ansgars Begjering og lod den første danske Kirke bygge i Hedebye, hvor nu Staden, Slesvig, staaer. Derefter reiser Ansgarius til Sverrig, og har et Brev med fra den danske Konge som mildeligen beder den svenske Konge, at den trofaste, hellige Ansgarius maatte undes Forlov til frit at lære og døbe i Sverrig, som han nu gjorde i Danmark. Men paa Reisen faldt han i Søerøveres Hænder, og udstod forfærdelig meget Ondt, før han slap løs, og saa endelig, da han kom til Sverrig, stod Folket der paa Thinge og forlangte den christelige Gudsdyrkelse heel afskaffet og vilde ofre til deres gamle Guder alle Dage, da de ellers var bange for deres Afguders Vrede, og Alting tegnede her saa galt, det kunde. De faa Christne, som der var, raadte Ansgarius til at flygte derfra strax; men han svarede: Ville de Hedninger slaae mig ihjel, da skee Guds Villie, jeg er beredt at døe! Lader os kun holde ved at messe og bede til Herren vor Gud, thi det kan vel skee, at Han giver os bedre Udsigter. Og see! just som Folkets Raab paa deres gamle Guder var stærkest, da opstod en gammel Laugmand, opløftede Røsten og sagde: Hører mig

Konge! og hører mig Folk! Christus er en Gud, som frelser dennem, der paa Hannem slaae Liid; Jeg var i Havsnød og kaldte paa vore gamle Guder, men nærmere kun kom jeg Døden, da raabte jeg paa Christus og Han hjalp, jeg kom i Land og sagde Tak, Gud! nu kan jeg hjælpe mig selv; men det blev Løgn, jeg faldt i Sygdom og Vaande, og jeg maatte anraabe Ham igjen, siden har jeg bestandig paakaldt Ham som min Gud. — Kunde vore gamle Afguder nu hevne sig, da havde de vel gjort det paa mig, og forstaae I ikke heraf, at de ikke ere Guder, saa forstaae I det aldrig. Denne Tale lærte Folket at tie, og Ansgarius fik Lov, frit at lære og døbe saa Mange som der vilde. Men snart derefter faldt den danske Konge, hans troe Ven, i en Krig, og dennes Søn var kun et Barn, og de ypperste Herrer og Krigsmænd i Danmark vare Hedninger endnu, de joge Præsterne ud af den nye Kirke og vilde slet ikke vide mere af Christendom at sige. Nu er Ansgarius bleven gammel og et Guds Under er det, at han ikke slaaer sig til Roe i Bremen, men vi danske Folk laae ham saa stærkt paa Hjerte, han reiser til den unge Konge, Erik Barn, og vil bede for Kirkens Fred — men see! før han ankommer, sender

Erik Barn Bud efter ham og lader ham sige, at han nu er bleven tilsinds at ville fremme Christendom, ligesom hans Fader gjorde for ham. Ak, hvilken Glæde var det ikke for den gamle Ansgarius, han kom, Kongen lod bygge en Kirke i Ribe, Ansgarius beskikkede ham sin kiæreste Discipel, Rimbert, til Biskop i Ribe, og Kirkerne have Fred og Guds Ord udbreder sig i Fred mere og mere. Saaledes stred og kæmpede Ansgarius, den hellige Guds Mand, som en sand Jesu Christi Apostel, for Danmark, og i Fred boiede han sit Hoved, opgav sin Aand i Jesu Haand og indgik til Guds Helgene i Himlens Fryd og Salighed. Nu er det i Aar tusinde Aar siden han første Gang kom til vore Fædre med Guds Naades Evangelium, og vel maae vi da alle ihukomme hans, vor hellige Apostels, Navn med en hellig Fest og glædelig Høitid, ja takke skulle vi Gud for Hans hellige Ords Sæd, som nu gjennem tusinde Aar har baaret utallige Frugter og unævnelig Velsignelse i danske Folks Hjerter, og elske og love ville vi Ansgarius for vor aandelige Fader og Fører i og til Jesum Christum, vor Herre. Ja, havde Gud ei i Naade sendt Christendom til Danmark, da havde vort kjære Fædreneland for længe siden været regnet

lige med Sodoma og Gomorra, eller vi maatte gaaet nu til Skjændsel som grumme, vilde Dyr. O Brødre! o Søstre! o danske Venner! betænker det dog, og vender Hjertet op til Herren, vor Gud, med inderlig Tak for Ansgarius!!! Vel var her endnu mange grumme vældige Hedninger i Landet, da Ansgarius døde, men her var ogsaa mange Christne, og Hedenskabets Mørke maatte efterhaanden vige for Guds klare Lys. Men det gik langsomt fremad; thi kort efter kom her en grum Hedning til Regjering over hele Riget, han hed Gorm den Grum, fordi han nedbrød Kirker, forfulgte Guds Præster og vilde have Folket tilbage alle sammen til deres grumme Hedenskab igjen. Men saa, til al Lykke, havde han en Christen-Qvinde til Dronning, hun heed Thyra den From, eller Dannebod, fordi hun var en Tilflugt og Støtte for alle Christne-Folk i Landet; til hende søgte de i deres Nød, og hun gav dem Bod for Vaande, klædte de Nøgne, bespiste de Hungrige og husvalede de Bedrøvede og Fortrængte. Hvor klogt hun kunde afværge det Onde, Gorm ellers havde gjort, kan vi høre deraf, at da de nu havde en Søn, som hed Knud, en vild Hedning ligesom hans Fader, siger Gorm: Hvo som fortæller mig, at Knud er

død, skal selv lade sit Liv! — saa kjær havde han ham; — men alligevel traf det sig, at Knud faldt i et Krigstog udenlands, og Thyra fik det først at vide; da klædte hun sig i Sørgedragt og omhængte Stuen med Sort, at Alting saae sørgeligt ud. Da Gorm nu seer dette, siger han: Skal det betyde at min Søn, Knud er død? — Det siger I, Herre! og ikke jeg, sagde Thyra — altsaa sagde han sig selv den Tidende om Knuds Død, og Ingen kom til at lade sit Liv, for at sige ham den. Han døde strax derpaa meget gammel og ligger begravet i Jelling udi Jylland, og mange Aar derefter døde først den fromme Thyra, hun ligger ogsaa begravet i Jelling, hvor begge deres Grav-Høie og Stene endnu sees. Efter Gorm kom haus anden Søn, Harald Blaatand, til Regjeringen, men han lod som han hverken vilde være Christen eller Hedning, dog forfulgte han ikke de Christne, men gav Christendommen en god Fremgang, efterat den tydske Keiser Otto havde paaført ham Krig, og nødt ham til at lade sig døbe, for at faae Fred. Alligevel blev han dog ved at hjælpe de mange vældige Kæmper, baade Hav og Land vrimlede af, til at øve deres Hedenskab og Søerøverie, ja blandt dem lod han sin Søn, Svend Tveskjæg, opdrage, og det blev

Lønnen, den Svend gav ham derfor, at han makkede en Oprørs Krig imod ham, i hvilken Harald omkom. — Den ugudelige Søn, Svend Tveskjæg, blev da Konge og var en gruelig Hedning; men Gud straffede ham med Fangenskab og Landflygtighed, da omvendte han sig ganske til Herren og sørgede for Christendommens Fremgang af al Magt. Efter ham kom hans Søn, Knud den Store, til Regjeringen, han bliver Konge over Engelland og Norge med, fører mangfoldige Præster fra Engelland her til Danmark, bygger Kirker i hver By og intet Hedenskab er her da mere, som tør stride mod Guds Ord og forfølge de Christne. Det var en langsom, men en sikker Seier, Christendom vandt i Danmark, og skal beholde indtil Verdens Ende.

Brandstrup Skole i Lolland den 26 Febr. 1826.

Rasmus Sørensen.

HARRY LARSEN